

Ὁ Φρικτός Γολγοθᾶς

Ὁ Φρικτός Γολγοθᾶς

Ἡ συγκλονιστικότερα ἐμπειρία διὰ κάθε προσκυνητὴν, ὁ ὁποῖος προσέρχεται εἰς τὸν Ναὸν τῆς Ἀναστάσεως εἶναι ἡ ἄνοδός του εἰς τὸν λεγόμενον “Κρανίου Τόπον”, ὃ λέγεται Ἑβραϊστὶ “Γολγοθᾶ” (Ἰω. ιθ', 17), ὅπου συνετελέσθη τὸ μυστήριον τῆς θείας Οἰκονομίας καὶ ἐσφραγίσθη ἡ καινὴ διαθήκη μετὰ τὸ αἷμα τοῦ Θεανθρώπου, τὸ ὁποῖον ἀπέπλυνε ἀπὸ τὰ δεινὰ τῆς ἁμαρτίας καὶ τοῦ θανάτου τὸ ἀνθρώπινον γένος.

Ἀρχικῶς, ὁ λόφος τοῦ Γολγοθᾶ συμπεριλαμβάνετο εἰς τὴν νότιον γωνίαν τοῦ ἐσωτερικοῦ αἱθρίου τοῦ συγκροτήματος τοῦ Μεγάλου Κωνσταντίνου, ὅπου εἶχε τοποθετηθεῖ μέγας χρυσοῦς διάλιθος σταυρὸς εἰς ἀνάμνησιν τοῦ κοσμοσωτηρίου γεγονότος. Ὁ σταυρὸς αὐτὸς συμφώνως πρὸς τὰς πηγὰς ἀποτελοῦσε ἀφιέρωμα τοῦ αὐτοκράτορος Θεοδοσίου Β' (420). Κατὰ μαρτυρίαν ὅμως τοῦ ἀνωνύμου προσκυνητοῦ τῆς Πλακεντίας, ὁ σταυρὸς αὐτὸς τὸ 570 ἵστατο εἰς ἀνοικτὸν βράχον καὶ περιβάλλετο ἀπὸ ἀργυρεπίχρυσα κιγκλιδῶματα. Κατὰ τὴν ἀνακαίνισιν τῶν ἱερῶν προσκυνημάτων ἀπὸ τὸν Πατριάρχην Μόδεστον, ἐκτίσθη ἐπάνω ἀπὸ τὸν Γολγοθᾶ στέγαστρον διὰ πρώτην φοράν, τὸ ὁποῖον διετηρήθη μέχρι καὶ τὸν 11ον αἰῶνα, ὁπότε καὶ ὑψώθη τοῖχος εἰς τὴν ἀνατολικήν του πλευράν. Τὴν ἐποχὴν τῶν Σταυροφόρων ἠνοίχθη εἴσοδος πρὸς τὸν νότον, ἡ ὁποία σήμερον ἔχει μετατραπεῖ εἰς παράθυρον. Τότε, διεμορφώθησαν δύο παράλληλα ἐπιμήκη ἀψιδωτὰ παρεκκλήσια μετὰ σταυροθόλια, ἐκ τῶν ὁποίων τὸ βόρειον ἀνήκει εἰς τοὺς Ὁρθοδόξους, ἐνῶ τὸ νότιον ἔχει περιέλθει εἰς τὴν κατοχὴν τῶν Λατίνων.

Ὁ βράχος τοῦ φρικτοῦ Γολγοθᾶ, ὁ ὁποῖος σήμερον ἔχει καλυφθεῖ μετὰ μαρμάρινον ἐπένδυσιν, εὐρίσκεται εἰς τὴν νοτιοανατολικήν πλευράν τοῦ Καθολικοῦ, ἀνατολικῶς τῆς Ἀποκαθηλώσεως, καὶ ὑψώνεται τέσσαρα καὶ ἡμισυ περίπου μέτρα ἀπὸ τὸ δάπεδον τοῦ Ναοῦ. Εἰς τὸν χώρον αὐτὸν ὁδηγοῦν τέσσαρες κλίμακες, ἐκ τῶν ὁποίων ἡ πρώτη εὐρίσκεται ἀνατολικῶς τῆς Ἀγίας Πόρτας, ἡ δευτέρα ἀπὸ τὴν εἴσοδον τῆς νοτίου πλευρᾶς τοῦ Καθολικοῦ, ἡ τρίτη ἀρχίζει ἀπὸ τὸ ἱερὸν Βῆμα τοῦ Καθολικοῦ καὶ ἡ τελευταία ἀπὸ τὰ νοτιοανατολικά δώματα τοῦ συγκροτήματος.

Τὸ Ὁρθόδοξον παρεκκλήσιον διακρίνεται διὰ τὴν ἐξαιρετικὴν διακόσμησιν καὶ τὴν ἐπιβλητικότητά του. Εἰς τὴν ἀνατολικήν του πλευράν καὶ ὑπὸ τῆς ἁγίας Τραπέζης διακρίνεται εἰς τὸν βράχον κυκλικὸν ἄνοιγμα, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἐστήθη ὁ Σταυρὸς τοῦ μαρτυρίου. Τὸ ἄνοιγμα αὐτὸ καλύπτεται μετὰ ἀσπιδόμορφον ἀργυροῦν δίσκον, ἐπάνω εἰς τὸν ὁποῖον ἔχουν ἀποτυπωθεῖ πέντε σκηναὶ ἀπὸ τὰ πάθη τοῦ Χριστοῦ. Ἐπάνω ἀπὸ τὴν ὁπὴν ἔχει τοποθετηθεῖ μαρμάρινος ἁγία Τράπεζα μετὰ ἐγγαυγμένῃ τὴν ἐπιγραφὴν: **ΘΕΟΡΡΥΤΩ ΑΙΜΑΤΙ ΚΕΝΩΘΕΝΤΙ ΔΕΣΠΟΤΑ ΧΡΙΣΤΕ ΕΚ ΤΗΣ ΣΗΣ ΑΧΡΑΝΤΟΥ ΠΛΕΥΡΑΣ ΚΑΙ ΖΩΟΠΟΙΟΥ ΘΥΣΙΑ ΜΕΝ ΠΕΠΑΥΤΑΙ ΕΙΔΩΛΙΚΗ ΠΑΣΑ ΔΕ Η ΓΗ ΣΟΥ ΤΗΣ ΑΙΝΕΣΕΩΣ ΤΗΝ ΘΥΣΙΑΝ ΑΝΑΦΕΡΟΜΕΝ.**

Ὅπισθ ἀπὸ τὴν ἁγίαν Τραπέζαν ἔχει τοποθετηθεῖ μέγας σταυρὸς, ἐπάνω εἰς τὸν ὁποῖον εἶναι προσηλωμένος ὁ Ἑσταυρωμένος, δορυφορούμενος ἀπὸ τὴν θεοτόκον καὶ

τὸν Ἰωάννην. Βορείως τῆς ἁγίας Τραπέζης σχηματίζεται κιονοστήρικτος, μετὰ τὴν μορφήν κιβωρίου, Πρόθεσις μετὰ τὴν ἐπιγραφὴν: **ΣΩΤΗΡΙΑΝ ΕΙΡΓΑΣΩ ΕΝ ΜΕΣΩ ΤΗΣ ΓΗΣ ΧΡΙΣΤΕ Ο ΘΕΟΣ ΕΠΙ ΣΤΑΥΡΟΥ ΤΑΣ ΑΧΡΑΝΤΟΥΣ ΧΕΙΡΑΣ ΕΞΕΤΕΙΝΑΣ.**

Τὸ παρεκκλήσιον τῶν Λατίνων εἶναι, συμφώνως πρὸς τὴν παράδοσιν, ὁ τόπος τῆς προσηλώσεως τοῦ Χριστοῦ εἰς τὸν Σταυρόν. Εἰς τὴν ἀνατολικὴν τοῦ πλευρὰν ὑψώνεται ἀργυροῦν ἀλτάριον, ὀπίσω ἀπὸ τὸ ὁποῖον ψηφιδωτὴ παράστασις ἐξιστορεῖ τὸ φρικτὸν γεγονός. Μικρότερον ἀλτάριον ὑψώνεται ἐξ ἀριστερῶν τοῦ κεντρικοῦ μετὰ ὁλόγλυφον εἰκόνα τῆς Θεοτόκου, ἣ ὁποία δέχεται τὸ πλήγμα τῆς ρομφαίας, συμφώνως πρὸς τὸ εὐαγγελικὸν χωρίον: “καὶ σοῦ δὲ αὐτῆς τὴν ψυχὴν διελεύσεται ρομφαία” (Λουκ. β’, 35).

Εἰς τὴν ἀνατολικὴν πλευράν, ἀνάμεσον τοῦ Ὁρθοδόξου καὶ τοῦ Λατινικοῦ προσκυνήματος, σώζεται ρωγμὴ εἰς τὸν βράχον τοῦ Γολγοθᾶ, ἣ ὁποία συμφώνως πρὸς τὴν παράδοσιν ἐσχηματίσθη ἀπὸ τὸν σεισμόν κατὰ τὴν ὥραν τῆς Σταυρώσεως.